

Szczegółowe przedmiotowe zasady oceniania do podręcznika *Słowa z uśmiechem* kl. 6

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Rozdział 1. Światy wyobraźni					
„Słowa na cenzurowanym”. Rafał Kosik, <i>Felix, Net i Nika</i> oraz <i>Pałac Snów</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje bohaterów powieści formułuje pytania na wskazany temat konfrontuje sytuacje z tekstu z własnymi doświadczeniami zna pojęcie <i>fikcjalliteracka</i> wypowiada się na temat poprawności języka w życiu codziennym 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje bohaterów buduje zróżnicowane pytania opisuje reakcje bohaterów dostrzega fikcyjny charakter świata przedstawionego w utworze uczestniczy w dyskusji na temat wyrazów obcych i zapożyczonych 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia swoją opinię na temat bohatera właściwie dobranymi argumentami wykorzystuje informacje z tekstu do tworzenia pytań objaśnia założenia projektu przedstawionego w tekście wyjaśnia, na czym polega fikcja realistyczna dobiera trafne argumenty w dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia predyspozycje bohatera do pełnienia funkcji społecznej tworzy uporządkowany zestaw pytań ocenia założenia projektu przedstawionego w utworze odwołuje się w dyskusji do przykładów użycia języka w mediach 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinię na temat obecności w języku wyrazów obcych i zapożyczonych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska komentuje sytuacje przedstawione w utworze, odwołując się do ogólnie przyjętych norm życia społecznego
„Okregi, kule i trójkąty... Ortograficzna strefa tajemnic”. Pisownia wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	stara się je stosować <ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika ortograficznego 				ortograficzną w zakresie pisowni ó i u
„Dziwne postacie z czasownikiem poznacie”. Powtórzenie wiadomości o czasowniku	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy rozpoznaje w tekście formy liczb, czasów, osób, rodzajów gramatycznych czasownika rozpoznaje nieosobowe formy czasownika rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika tworzy formy różnych czasów czasownika odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje wskazuje w tekście bezokoliczniki oraz formy nieosobowe zakończone na <i>-no, -to</i> poprawnie stosuje formy czasowników dokonanych i niedokonanych w różnych czasach zna pojęcia <i>czasownikprzechodnie</i> i <i>czasownikinieprzechodnie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca formy osobowe czasowników na bezokoliczniki i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu przekształca formy osobowe czasowników na formy nieosobowe zakończone na <i>-no, -to</i> i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w swoich wypowiedziach używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Co za czasy! Co za obyczaje!”. Dialog – rady dla piszących. Maria Krüger, <i>Godzina pąsowej róży</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje krótko bohaterkę tekstu • wyszukuje w tekście informacje na temat dawnej szkoły • wskazuje w tekście kwestie bohaterów i słowa narratora • podaje przykłady uzupełnień dialogowych z tekstu • zna funkcje znaków interpunkcyjnych w zapisie rozmowy • przy niewielkim wsparciu nauczyciela zapisuje dialog 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje miejsce na podstawie ilustracji i fotografii • omawia różnice między szkołą dawną i współczesną • zna funkcje dialogu w tekście literackim • rozpoznaje uczucia na podstawie niewerbalnych środków komunikowania się • zapisuje dialog, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różne elementy świata przedstawionego • wyraża opinię o szkole w różnych epokach • wyszukuje w wypowiedziach dialogowych elementy charakterystyki pośredniej • używa właściwych środków językowych do nazwania różnych uczuć • zapisuje poprawnie dialog, używając właściwych znaków interpunkcyjnych i odpowiednich uzupełnień dialogowych 	<ul style="list-style-type: none"> • w opisie bohatera uwzględnia wnioski wyciągnięte z przedstawionych zdarzeń • przytacza argumenty na poparcie swojej opinii o szkole • analizuje informacje zawarte w wypowiedziach dialogowych • rozpoznaje różne informacje zawarte w uzupełnieniach dialogowych • zapisuje dialog, używając różnorodnych uzupełnień dialogowych 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje bezbłędny językowo dialog – oryginalny pod względem treści i stylu
„Od myślenia głowa nie boli”. Trudne formy czasowników	<ul style="list-style-type: none"> • zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym i stara się je stosować • zna zasady pisowni <i>niez</i> czasownikami i stara 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym • stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami • zna zasady pisowni <i>-źć</i>, - 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym • stosuje zasady pisowni <i>-źć</i>, <i>-ść</i>, <i>-qć</i> w zapisie zakończeń bezokolicznika 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa czasowniki oznaczające ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym • poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym • sprawnie posługuje się

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<p>się je stosować</p> <ul style="list-style-type: none"> dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników dostrzega trudności w odmianie wybranych czasowników użytych w ćwiczeniach 	<p>ść, -ąc w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawnie odmienia większość czasowników użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie odmienia czasowniki użyte w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników 	<p>słownikiem poprawnej polszczyzny</p>
<p>„Pieśń ujdzie cało”. Opowiadanie z dialogiem – rady dla piszących. Dorota Terakowska, <i>Córka Czarownicy</i> (fragmenty)</p>	<ul style="list-style-type: none"> odpowiada na pytania dotyczące elementów świata przedstawionego przygotowuje plan kilku obrazów filmowych dokumentujących jedną z przygód zna pojęcie <i>literaturafantasy</i> zapisuje prosty dialog przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z dialogiem 	<ul style="list-style-type: none"> podaje najistotniejsze informacje na temat bohaterów, uwzględnia je w treści ogłoszenia posługuje się ze zrozumieniem terminami <i>plener, kadr</i> wskazuje elementy fantastyczne w omawianym tekście redaguje krótkie opowiadanie z dialogiem, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, na czym polega zło wyrządzone przez najeźdźców formułuje precyzyjne wskazówki na temat elementów scenografii interpretuje słowa pieśni redaguje opowiadanie z dialogiem i elementami opisu 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje łączące bohaterki i uzasadnia swoje zdanie wykorzystuje wiedzę na temat tworzywa filmowego w analizie tekstu powieści objaśnia znaczenie pieśni w kontekście powieściowych zdarzeń redaguje rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem i elementami opisu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat problematyki tekstu, odwołując się do cech gatunkowych literatury fantasy redaguje bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem – oryginalne pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Gdyby babcia miała wąsy... Nie jest tak źle. Zastanów się”. Tryby czasowników	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego zna zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego stara się stosować zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania, wykorzystując różne formy trybu czasownika poprawnie akcentuje większość czasowników w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje różne formy trybu czasownika w swoich wypowiedziach poprawnie akcentuje czasowniki w formie trybu przypuszczającego 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie zdobytą wiedzę na temat trybów czasownika
„To się wie...”. Konstrukcje z zaimkiem zwrotnym się	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniach zaimek zwrotny się zna konstrukcje językowe z zaimkiem zwrotnym się 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje formy zaimka zwrotnego się w sytuacjach typowych 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje różnice między czasownikami z zaimkiem się i bez niego poprawnie stosuje zaimek zwrotny się 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje zaimka zwrotnego się w różnych konstrukcjach składniowych 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie czasowników z zaimkiem zwrotnym się w sytuacjach nietypowych
„Gdyby nie było marzeń...”. Pisownia cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z cząstkami -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje cząstki -bym, -byś -by, -byśmy, -byście w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni cząstek -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Komu tygrys, komu?... bo idę do domu”. Jean--Pierre Davidts, <i>MałyKsiężę odnaleziony</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>reklama</i> wie, czym jest slogan reklamowy i rozumie jego funkcję odczytuje intencje wypowiedzi reklamowej czyta rady dla piszących tekst o charakterze perswazyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia informacje od wypowiedzi oceniających odczytuje znaczenie wybranych haseł reklamowych rozpoznaje niektóre środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych tworzy prosty tekst o charakterze reklamowym, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem i we właściwym kontekście słowa <i>reklama</i> rozpoznaje przysłowia i związki frazeologiczne w hasłach reklamowych zna środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych tworzy poprawny językowo i stylistycznie tekst o charakterze reklamowym 	<ul style="list-style-type: none"> operuje słownictwem związanym z reklamą rozpoznaje aluzje literackie w hasłach reklamowych określa funkcję różnych środków językowych w wypowiedziach o charakterze perswazyjnym używa w tekście o charakterze reklamowym bogatego języka i ciekawych rozwiązań graficznych 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędny językowo tekst o charakterze reklamowym – oryginalny pod względem treści i stylu tworzy slogany reklamowe, wykorzystując swobodnie konteksty kulturowe
„W galaktycznych przestworzach”. Janusz Christa, <i>Kajteki Kokow kosmosie</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> określa na schemacie czasu życia i twórczości autora oraz czas zdarzeń przedstawionych w komiksie opowiada o zdarzeniach zna pojęcie <i>literaturafantastyczno-naukowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje tytułowych bohaterów komiksu wskazuje motywy wykorzystane w komiksie objaśnia pojęcie <i>literaturafantastyczno-naukowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsca akcji poszczególnych fragmentów komiksu określa problematykę utworów komiksowych wyszukuje w tekście neologizmy wskazuje rekwizyty charakterystyczne dla s.f. 	<ul style="list-style-type: none"> zwraca uwagę w prezentacji bohaterów na ich realistyczny lub fantastyczny charakter określa funkcję neologizmów wymyśla dalszy ciąg zdarzeń, utrzymując je w konwencji s.f. 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy scenariusz filmowy w konwencji s.f. – oryginalny pod względem treści i stylu twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów i ich funkcji w literaturze s.f. w swoich wypowiedziach na temat świata

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					przedstawionego komiksu
„Rzeczowniki w krainach zwykłych i fantastyki”. Powtórzenie wiadomości o rzeczownikach	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy rozpoznaje formy liczb, przypadków i rodzajów rzeczownika zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować wyodrębnia temat i końcówki rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna pojęcia <i>rzeczownik żywotne</i> i <i>nieżywotne</i> oraz <i>rzeczownik osobowe</i> i <i>nieosobowe</i> tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych wie, od czego zależy końcówka odmianianego rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki wykorzystuje wiedzę o tym, że te same końcówki mogą wystąpić w różnych przypadkach rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni
„Gry z konwencją”. Stanisław Lem, <i>Bajka o maszynie cyfrowej, co ze smokiem walczyła</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje dotyczące miejsca akcji porządkuje zdarzenia w kolejności chronologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> ustala czas akcji wyszukuje informacje w tekście wskazuje elementy komizmu w utworze wymienia większość cech 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, kim są bohaterowie tekstu, relacjonuje pojedynek maszyny i człowieka wyjaśnia inwencję autora w tworzeniu neologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy notatkę encyklopedyczną używa ze zrozumieniem słowa absurd formułuje przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia intertekstualny charakter opowiadania redaguje bezbłędne językowo opowiadanie s.f. inspirowane tekstem baśni – oryginalne pod

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście neologizmy wymienia wybrane cechy klasycznej baśni 	klasycznej baśni	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podobieństwa oraz różnice między baśnią a utworem Stanisława Lema 		względem treści i stylu
„W zabawowej poradni językowej”. Nietypowe rzeczowniki	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje jako rzeczowniki wyrazy oznaczające rzeczy, które mają cechę określoną za pomocą liczb, np. <i>setka</i>, <i>ósemka</i> dostrzega trudności w tworzeniu form rzeczowników odmieniających się według odmiennych reguł 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rzeczowniki oznaczające cechy i nazywające czynności zna rzeczowniki odmieniające się tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej 	<ul style="list-style-type: none"> odmienia na dwa sposoby rzeczowniki typu <i>oko</i>, <i>ucho</i> – w zależności od znaczenia tworzy poprawne formy większości rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o zmianach w temacie w odmianie niektórych rzeczowników tworzy poprawne formy rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat osobliwości w odmianie nietypowych rzeczowników sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny
„Żegluj, żeglarzu!”. Pisownia wyrazów z rz i ż	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni rz i ż, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z rz i ż 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni rz i ż
„Puk, puk, to ja... twoja wyobraźnia...”.	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynności kreujące kolejne elementy obrazy poetyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie epitetów w opisie obrazu poetyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje konteksty literackie w analizie i interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy tekst poetycki inspirowany wierszem Zbigniewa Herberta –

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Zbigniew Herbert <i>Pudełko zwane wyobraźnią</i>	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>adresatwiersza</i> określa nastrój wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> określa osobę mówiącą oraz adresata wiersza wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do oddania nastroju w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje osobę mówiącą i adresata wiersza objaśnia przenośne znaczenia w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę wyobraźni w odbiorze tekstu poetyckiego wyjaśnia znaczenie obrazów poetyckich 	oryginalny pod względem treści i formy
„Opisuję i oceniam. Dobre na lepsze zamieniam”. Stopniowanie przymiotników	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy określa liczbę i rodzaj przymiotników zna stopnie przymiotnika stopniuje przymiotniki 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do określanego rzeczownika określa przypadki przymiotników wskazuje przymiotniki, niepodlegające stopniowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe stosuje przymiotniki we właściwych kontekstach objaśnia funkcję stopni przymiotnika 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia, odmiany i stopniowania przymiotników oraz zasad ich pisowni
„Chaos i harmonia”. Pisownia wyrazów z <i>ch</i> i <i>h</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>h</i> i <i>ch</i>, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>h</i> i <i>ch</i>
Rozdział 2. Wartości poszukiwane					
„Odkrywanie	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> określa nadawcę oraz 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenia słowa 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
prawdy o talentach”. Ewangelia wg św. Mateusza <i>Przypowieść o talentach</i>	<ul style="list-style-type: none"> określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<p>przedstawione w tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia zachowanie pana wobec sług rozumie znaczenia słów i pojęć: <i>drugiedno, prawdymoralne</i> 	<p>odbiorcę przypowieści</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje problem winy i kary przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści określa cechy fabuły przypowieści 	<p><i>talent</i></p> <ul style="list-style-type: none"> objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym 	<p>tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych</p> <ul style="list-style-type: none"> w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Ortografia na szklanym ekranie”. Pisownia wyrazów wielką i małą literą	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą
„Humorystyczne i bardzo sceptyczne”. Stopniowanie przysłówków	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przysłówek wśród innych części mowy rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem zna stopnie przysłówka 	<ul style="list-style-type: none"> wie, od jakich części mowy tworzone są przysłówki zestawia przysłówki o przeciwstawnym znaczeniu wskazuje przysłówki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem objaśnia funkcję stopni przysłówka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrażenia przyimkowe w funkcji przysłówków funkcjonalnie używa różnych stopni przysłówka w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i stopniowania przysłówków oraz zasad

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> stopniuje przysłówki 	niepodlegające stopniowaniu			ich pisowni
„Kto ma uszy do słuchania, niechaj słucha”. Ewangelia według św. Mateusza <i>Przypowieść o siewcy</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście rozumie znaczenie pojęcia <i>przesłanieutworu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści określa cechy fabuły przypowieści odczytuje podstawowe treści ukryte przycząca i objaśnia przesłanie przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia przerośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych
„Mieć olej... w głowie”. Ewangelia według św. Mateusza <i>Przypowieść o pannach roztropnych i nierozsądnych</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście zna cechy przypowieści jako gatunku literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści określa cechy fabuły przypowieści odczytuje podstawowe treści ukryte przycząca i objaśnia przesłanie przypowieści wskazuje w tekście cechy gatunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia przerośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym wyjaśnia, na czym polega uniwersalny charakter utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Opowieść z podwójnym dnem”. Ewangelia według św. Łukasza <i>Przypowieść</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie przypowieść określa cechy i postawy bohaterów przypowieści wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście ocenia zachowanie bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> określa nadawcę, odbiorcę oraz cechy fabuły przypowieści ocenia postawy bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia przerośne znaczenia elementów świata przedstawionego omawia przesłanie przypowieści w kontekście 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<i>o miłosiernym Samarytaninie</i>	poziomie dosłownym		<ul style="list-style-type: none"> • przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści 	współczesnym <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia współczesne znaczenie słowa <i>samarytanin</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Błądzić jest rzeczą ludzką”. Ewangelia według św. Łukasza <i>Przypowieść o synu marnotrawnym</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie przypowieść • określa cechy i postawy bohaterów przypowieści • wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście • ocenia zachowanie syna marnotrawnego, starszego brata i ojca • zapoznaje się z pojęciem <i>symbol</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje i ocenia postawy bohaterów przypowieści • przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści • określa cechy fabuły przypowieści • rozumie znaczenie pojęcia <i>symbol</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego • omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym • bierze udział w dyskusji na temat wybaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych • w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania • prowadzi dyskusję
„W muzealnej sali liczbom miejsce dali”. Typy liczebników	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy • odróżnia liczebniki główne od porządkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o zależności form liczebnika od form określonego rzeczownika • rozpoznaje liczebniki zbiorowe, ułamkowe i nieokreślone 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia od niektórych liczebników określających podmiot • stosuje prawidłowe formy liczebników 	<ul style="list-style-type: none"> • używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych • funkcjonalnie stosuje różne typy liczebników w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji różnych typów liczebników
„Prawdziwych	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje tytuły ilustracji 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza właściwe 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje interpretację 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy scenariusz

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
przyjaciół poznajemy w biedzie”. Ignacy Krasicki <i>Przyjaciele</i>	<p>w formie równoważników zdań</p> <ul style="list-style-type: none"> dostrzega uosobienia w tekście umiejętnie korzysta ze słownika języka polskiego w celu objaśnienia wskazanego hasła zna pojęcie <i>morat</i> 	<p>fragmenty tekstu</p> <ul style="list-style-type: none"> wie, jaką funkcję pełni uosobienie w bajkach ocenia postępowanie bohaterów formułuje pouczenie wynikające z utworu 	<p>bohaterów na współczesną wersję językową</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawnie dopasowuje epitety i określenia dotyczące poszczególnych bohaterów zna pojęcie <i>ironia</i> uogólnia przesłanie tekstu za pomocą przysłowia 	<p>głosową kwestii wypowiedzianych przez bohaterów tekstu</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje fragment tekstu o charakterze podsumowania dostrzega ironiczny charakter epitetu <i>serdeczny</i> formułuje poprawną i bogatą językowo wypowiedź zawierającą opinię na temat przyjaźni 	<p>krótkiego filmu inspirowanego bajką Ignacego Krasickiego – oryginalny pod względem treści i stylu</p>
„Drogę Królewską przemierzamy i przeszkody omijamy”. Trudne formy liczebników	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia liczebniki proste od złożonych dostrzega trudności w zakresie odmiany niektórych liczebników 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o budowie liczebników złożonych do poprawnego ich zapisu 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników prostych i złożonych w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie odmienia liczebniki wielowyrzowe 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form liczebników
„I śmiech niekiedy może być nauką”. Ignacy Krasicki <i>Lewpokorny, Szczur i kot, Wół i mrówki, Żółw i mysz, Malarze,</i>	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega komizm w bajkach wie, że w bajkach zwierzęta uosabiają cechy ludzkie zna pojęcie <i>kontrast</i> rozpoznaje bajkę wśród 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>komizm</i> określa cechy charakteru bohaterów zwierzęcych w bajkach wskazuje w bajkach elementy zestawione na zasadzie kontrastu 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, na czym polega komizm w wybranych bajkach objaśnia pojęcie <i>alegoria</i> używa skontrastowanych epitetów w wypowiedzi na temat bajek 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne rodzaje komizmu wskazuje przykłady alegorii w tekstach bajek objaśnia funkcję kontrastu w bajkach wyjaśnia, na czym polega 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinię na temat wartości przedstawionych w bajkach Ignacego Krasickiego, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<i>Mądry i głupi</i>	<ul style="list-style-type: none"> innych tekstów literackich omawia morał wybranej bajki 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice pomiędzy bajką i baśnią 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy bajki na przykładzie wybranych utworów Ignacego Krasickiego 	<ul style="list-style-type: none"> dydaktyczny charakter bajek 	
„Ktoś, kto innych zastępuje, na szacunek zasługuje”. Zaimki i ich znaczenie	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zaimek</i> rozpoznaje niektóre <i>zaimki</i> wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że funkcją zaimków jest zastępowanie innych części mowy stosuje poprawne formy zaimków odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zaimki ze względu na część mowy, którą zastępują 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje różne typy zaimków w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany różnych grup zaimków oraz zasad ich pisowni
„Tu i ówdzie, siaki, owaki... Enigmatycznie, ale praktycznie”. Trudne formy zaimków	<ul style="list-style-type: none"> wie, że zaimki osobowe mogą mieć formy krótsze i dłuższe 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o sytuacjach, w których należy używać krótszych i dłuższych form zaimków 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zaimki ze względu na funkcję, jaką pełnią 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o funkcjach zaimków w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form zaimków różnych typów
„Nosila czapla razy kilka...”. Ignacy Krasicki <i>Czapларыby rak, Kruki lis</i>	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych podjmuje próby przekształcenia zdań złożonych na pojedyncze oraz zastępowania słów i wyrażen szczegółowych 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza plan najważniejszych zdarzeń przekształca zdania złożone na pojedyncze oraz zastępuje słowa i wyrażenia szczegółowe ogólnymi redaguje notatkę, 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski na temat przyczyn i skutków zdarzeń w bajce uogólnia przesłanie bajki za pomocą trafnie dobrane go przysłowia redaguje poprawną językowo i stylistycznie 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem słów <i>manipulacji hipokryzja</i> w wypowiedzi na temat działań głównej bohaterki wie, jaka jest funkcja stylistyczna przekształceń składniowych 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędną językowo oraz formalnie notatkę – oryginalną pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	ogólnymi • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze notatkę	korzystając z rad w podręczniku	notatkę	i leksykalnych • redaguje zwięzłą, poprawną językowo i stylistycznie notatkę	
„Gdy złodzieje rozrabiają, detektywi pracę mają”. Przyimki	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje przyimek wśród innych części mowy • rozpoznaje przyimki proste i złożone • wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy przyimki złożone • wie, że przyimki wymagają użycia odpowiedniego przypadku rzeczownika • rozpoznaje przyimki funkcjonujące tylko w wyrażeniach przyimkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • używa poprawnych wyrażen przyimkowych w celu określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności • odróżnia wyrażenia funkcjonujące jak przyimek od wyrażen w funkcji przysłowka 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje przyimki złożone • poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe • funkcjonalnie stosuje wyrażenia przyimkowe w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przyimków, wyrażen przyimkowych oraz ich funkcji
„Dla zdrowia i urodzi”. Pisownia przyimków i wyrażen przyimkowych	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrażenia przyimkowe i przyimki złożone w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych • korzysta ze słownika 	<ul style="list-style-type: none"> • zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni łącznej i rozdzielnej przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	ortograficznego				
„Pomiędzy bajkami i bajkopisarzami”. Spójniki	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>spójnik</i> rozpoznaje niektóre spójniki wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje spójniki, przed którymi zasadniczo nie stawia się przecinków 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję spójników w zdaniach pojedynczych i złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa spójników w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia spójników oraz ich funkcji w zdaniach pojedynczych i złożonych
„Czasami cuda się zdarzają...”. Adam Mickiewicz <i>Powróttaty</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje analogie między fragmentami tekstu a ich ilustracją objaśnia czas zdarzeń przywołanych przez jednego z bohaterów przedstawia bohaterów wyodrębnia wypowiedzi bohaterów rozpoznaje typy zdań wypowiedzianych przez bohaterów ballady 	<ul style="list-style-type: none"> odtworza główne wydarzenia utworu dostrzega różnicę między czasem akcji, a czasem przywołanych, wcześniejszych zdarzeń opisuje zachowanie skontrastowanych postaci zna pojęcie <i>monolog</i> 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje wydarzenia według podanego schematu zna pojęcie <i>retrospekcja</i> objaśnia przemianę bohatera nazywa uczucia i emocje eksponowane w wypowiedziach postaci 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sposób prowadzenia narracji określa funkcję retrospekcji w omawianym utworze omawia wartości wyeksponowane w tekście przestrzega zasad interpunkcji w zapisie cytowanych wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje scenariusz inscenizacji ballady Adama Mickiewicza – oryginalny pod względem treści i stylu
„Emocji bez liku? Słów poszukaj w słowniku”. Wykrzyknik	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>wykrzyknik</i> jako część mowy rozpoznaje wykrzykniki w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia wypowiedzi odpowiednimi wykrzyknikami wie, że wykrzyknik nie wchodzi w związku 	<ul style="list-style-type: none"> używa wykrzykników w wypowiedziach rozpoznaje funkcje wykrzykników 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje wykrzykników poprawnie zapisuje wykrzykniki 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wykrzyknikach i ich funkcji do budowania wypowiedzi o charakterze

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		wyrazowe w zdaniu			artystycznym
„Z pewnością lub z niedowierzaniem. Czy to się stanie?” Partykuła	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>partykuła</i> rozpoznaje partykuły w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia wypowiedzi partykułami w określonym celu 	<ul style="list-style-type: none"> używa partykuł w wypowiedziach rozpoznaje funkcje partykuł 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje partykuł poprawnie zapisuje partykuły 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o partykułach i ich funkcji do modyfikowania znaczenia wypowiedzi
„Raj utracony”. Juliusz Słowacki <i>W pamiętniku Zofii Bobrówny</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst, notatkę biograficzną oraz przypisy określa uczucia osoby mówiącej porównuje poetycki obraz ojczyzny z dziełami malarskimi recytuje tekst wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje autora, osobę mówiącą oraz adresatkę wiersza określa uczucia osoby mówiącej za pomocą wyrazów bliskoznaczących wskazuje zdrobnienia i określa ich funkcję recytuje tekst wiersza, podkreślając głosem ważne słowa 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wiersz, uwzględniając kontekst biograficzny rozpoznaje środki stylistyczne tworzące obrazy poetyckie objaśnia, czym dla poety była ojczyzna artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji recytuje tekst, podkreślając odpowiednią modulacją nastrój wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje prośbę skierowaną do adresatki wiersza na poziomie przenośnym używa ze zrozumieniem słów <i>nostalgia</i>, <i>idealizacja</i> w odniesieniu do wypowiedzi lirycznej określa funkcję przypisywaną przyrodzie w wierszu głosowo interpretuje tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje projekt organizacyjny wystawy fotograficznej dotyczącej małej ojczyzny redaguje bezbłędny językowo wpis do pamiętnika – oryginalny pod względem treści i stylu
„Ostatnia bitwa generała”. Juliusz Słowacki <i>Sowiński</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst, przypisy i zapoznaje się z kontekstem 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o wydarzeniach ukazanych w utworze opisuje bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> określa temat utworu opisuje postawę bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsce akcji ocenia postawę bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symboliczne znaczenie obrazów poetyckich

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<i>w okopach Woli</i>	<ul style="list-style-type: none"> historycznym utworu przedstawia bohatera utworu 		<ul style="list-style-type: none"> przedstawia i uzasadnia swoje zdanie wskazuje użyte w utworze środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenie legendy literackiej określa funkcję użytych środków językowych 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje Leonidasa z generałem Sowińskim
„Tęsknota za światem utraconym?” Anna Kamińska <i>Prośba</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst poetycki zapoznaje się z pojęciem <i>hymnu</i> rozpoznaje modlitewny charakter utworu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje obrazy poetyckie w utworze opisuje nastrój wiersza wymienia cechy hymnu 	<ul style="list-style-type: none"> określa osobę mówiącą i opisuje jej uczucia określa, czy tekst jest hymnem i uzasadnia swoje zdanie zestawia wartości i antywartości 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje funkcję apostrofy wyjaśnia znaczenie metafor przygotowuje chmurę słów inspirowanych wierszem 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tekst poetycki, uwzględniając wnioski z analizy utworu bierze pod uwagę kontekst biograficzny utworu
„Nie wszystko jest identyczne... Nie wszyscy są tacy sami... Nie bójmy się odmienności!”. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu <i>nie</i> z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy
„Z dłonią w dłoni, z sercem przy	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje na temat bohaterki wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> podaje informacje na temat bohaterki wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia w wierszu obrazy ukazujące świat 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje obrazy poetyckie z wiersza i nadaje im tytuły 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje refleksje na temat problemu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
sercu”. Tadeusz Różewicz, <i>Przepaść</i>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje skojarzenia z wyrazem <i>przepaść</i> • określa znaczenie gestu podania ręki • zna pojęcie <i>sytuacjaliryczna</i> • rozpoznaje wiersz biały 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasowuje pojęcia do dwóch przestrzeni literackich w wierszu • analizuje uczucia przeżywane przez bohaterkę wiersza • wskazuje cząstkę wiersza ujawniającą obecność osoby mówiącej • zna cechy wiersza białego 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia różnice między przestrzeniami w wierszu • przedstawia uczucia przeżywane przez bohaterkę • objaśnia pojęcie <i>sytuacjaliryczna</i> w odniesieniu do wiersza Tadeusza Różewicza • analizuje budowę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia znaczenia przenośni poetyckich • przedstawia refleksje na temat problemu poruszanego w utworze • określa wartości istotne dla osoby mówiącej • proponuje interpretację głosową utworu 	<p>poruszonego w wierszu w formie swobodnego tekstu – oryginalnego pod względem treści i stylu</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia związki między warstwą formalną i znaczeniową tekstu
Rozdział 3. Małe filozofowanie					
„Co było pierwsze, jajko czy kura?... czyli przygoda z filozofią”. Isaac Bashevis Singer, <i>Dzień, w którym się zgubiłem</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje ogłoszenie na temat bohatera • zapisuje rozmowę na temat usposobienia i zwyczajów bohatera • wie, czym zajmuje się filozofia 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o zdarzeniach • wie, że bohaterowie mogą być charakteryzowani bezpośrednio lub pośrednio • wskazuje w tekście pytania o charakterze filozoficznym 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje relacje na temat bohatera • rozpoznaje cechy bohatera na podstawie charakterystyki pośredniej • formułuje pytania o charakterze filozoficznym 	<ul style="list-style-type: none"> • podsumowuje zdarzenia z tekstu za pomocą właściwego przysłowia • opisuje bohatera, wprowadzając elementy charakterystyki bezpośredniej i pośredniej • formułuje pytania dotyczące znaczenia i sensu twierzeń filozoficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje bezbłędne językowo ogłoszenie – oryginalne pod względem treści i stylu • przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi
„Czy o tym śniło się filozofom?”. Powtórzenie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy różne typy wypowiedzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że wypowiedzenie wykrzyknikowe służy 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o odmianie wyrazów do 	<ul style="list-style-type: none"> • celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzeń dla 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
wiadomości o wypowiedzeniach	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi • odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika 	<p>podkreśleniu ekspresji wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje równoważniki zdań • odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego 	<p>tworzenia poprawnych wypowiedzeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki zdań w swoich wypowiedziach 	<p>osiągnięcia zamierzonych efektów</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzeń w interpretacji tekstów poetyckich 	<p>różnych typów wypowiedzeń w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych</p>
„Bogactwo człowieka mierzy się rzeczami, z których on rezygnuje”. Michel Piquemal, <i>Droгоценna perła</i>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza historię przedstawioną w tekście • wypowiada swoje zdanie na temat wartości bogactwa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i nazywa uczucia bohatera • wskazuje przysłowie oddające sens opowieści • rozpoznaje niektóre cechy przypowieści w omawianym utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje symboliczne znaczenie perły • uzasadnia swoje zdanie na temat bogactwa odpowiednio dobranymi argumentami 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przesłanie utworu • omawia cechy przypowieści w odniesieniu do tekstu o perle 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny punkt widzenia na temat wartości materialnych i niematerialnych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Kim był i czym się wślawił? Orzeczenie o tym prawi”. Orzeczenia czasownikowe i imienne	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu orzeczenie • wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej • zna pojęcie <i>orzeczenieczasownikowe</i> • zna pojęcie <i>orzeczenieimienne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu • wie, jak zbudowane jest orzeczenie imienne • rozpoznaje orzeczenie imienne w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje orzeczenia utworzone przez wyrazy typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> z towarzyszącym im bezokolicznikiem • nazywa części mowy występujące w funkcji orzecznika 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego, imiennego oraz orzeczenia z wyrazami typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> w zdaniu • wykorzystuje wiedzę o różnych typach orzeczeń do tworzenia poprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów orzeczeń oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
				językowo oraz stylistycznie tekstów	
„Do «Czasu Snu», do początku początków”. Jan Parandowski <i>Narodziny świata</i> (fragmenty <i>Mitologii</i>)	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst i przypisy opowiada treść mitu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia imiona pierwszych bóstw wyodrębnia etapy powstawania świata opowiada o powstaniu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o powstaniu świata według mitologii wyjaśnia znaczenia frazeologizmów pochodzących z mitologii 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje walki bogów i określa ich emocje używa frazeologizmów mitologicznych w zdaniach odnoszących się do współczesności 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się w roli Zeusa interpretuje mit o czterech wiekach ludzkości
„Na początku było słowo...” Stary Testament <i>Księga Rodzaju</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst i przypisy wyszukuje w tekście informacje o poszczególnych etapach stwarzania świata 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa stwarzane kolejno byty opisuje świat stworzony przez Boga porównuje mitologiczny i biblijny opis powstawania świata 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sposób stwarzania świata przez Boga podaje cechy Boga wymienia przywileje i obowiązki człowieka wskazuje różnice między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symboliczne znaczenie światła i ciemności objaśnia znaczenie słów: Bóg stworzył człowieka na swój obraz wskazuje podobieństwa między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symboliczne znaczenie liczby siedem, korzysta ze słownika symboli interpretuje znaczenie fresku Michała Anioła <i>Stworzenie Adama</i> i wskazuje jego związek z tekstem biblijnym
„Szczęście do nas przybywa i podmioty odkrywa”. Rodzaje podmiotów	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu podmiot zna pojęcie <i>podmiot gramatyczny</i> zna pojęcia <i>podmiotszeregowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>podmiot logiczny</i> zna pojęcie <i>podmiot domyślny</i> wie, że w funkcji podmiotu występują rzeczowniki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje sytuacje, w których należy użyć podmiotu logicznego rozumie funkcję stylistyczną podmiotu domyślnego 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne typy podmiotów w zdaniach funkcjonalnie i poprawnie używa różnych typów podmiotów w zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<i>i podmiotowwarzyszący</i>	oraz inne części mowy w funkcji rzeczownikowe	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdania bezpodmiotowe 		
„W sprawach najważniejszej wagi”. List oficjalny – rady dla piszących. Dekalog św. Franciszka	<ul style="list-style-type: none"> czyta <i>Dekalog św. Franciszka</i> i analizuje jego treść czyta informacje o św. Franciszku rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną sytuację komunikacyjną zna budowę i wyznaczniki listu oficjalnego przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> uogólnia treść zapisów kolejnych punktów <i>Dekalogu</i> w formie tytułów wykorzystuje informacje o postaci świętego Franciszka w analizie dzieła malarskiego wie, w jakich sytuacjach komunikacyjnych używać języka oficjalnego zapisuje poprawnie datę dzienną redaguje list oficjalny, korzystając z rad w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> określa odbiorcę słów św. Franciszka wymienia współczesne osoby kierujące się w życiu filozofią franciszkańską objaśnia pojęcia <i>językoficjalny</i> i <i>języknieoficjalny</i> analizuje budowę regulaminu redaguje poprawny formalnie, językowo i stylistycznie list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> określa intencję wypowiedzi sformułowanej w formie dekalogu analizuje współczesną rzeczywistość przez pryzmat filozofii franciszkańskiej rozpoznaje sformułowania charakterystyczne dla języka oficjalnego formułuje zasady dotyczące zapisu informacji w punktach redaguje zwięzły, poprawny językowo i stylistycznie list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędny językowo oraz formalnie list oficjalny – oryginalny pod względem treści i stylu
„Życie ze szczyptą fantazji”. Pisownia zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>
„W sali muzeum piękne trofeum”. Przydawki	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone przymiotnikami zna funkcję składniową przydawki 	<ul style="list-style-type: none"> buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy rozumie zależność szyku przydawki i jej znaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> celowo i funkcjonalnie wykorzystuje przydawki w swoich wypowiedziach funkcjonalnie używa różnorodnych przydawek w opisie dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„O prawdzie kilka słów prawdy”. Jan Twardowski, <i>Prawda</i>	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze wskazuje powtarzające się fragmenty wiersza wie, że prawda jest uniwersalną wartością 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia różne prawdy przywołane w wierszu określa funkcję powtarzających się słów w wierszu używa frazeologizmów ze słowem <i>prawda</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki stylistyczne użyte do opisu prawdy objaśnia metaforyczne porównanie zna pojęcie <i>anafora</i> rozważa znaczenie wartości prawdy w stosunkach międzyludzkich 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje różne typy prawdy z wiersza za pomocą bliskoznacznych określeń wskazuje sytuacje życiowe, które można skomentować słowami z wiersza objaśnia funkcję anafory w odniesieniu do omawianego tekstu używa ze zrozumieniem słowa <i>dogmat</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi redaguje bezbłędne językowo opowiadanie – oryginalne pod względem treści i stylu
„Z kim walczyli? Przeciw komu? Przyjrzyj się im po kryjomu”. Dopełnienia	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone rzeczownikami zna funkcję składniową dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone różnymi częściami mowy rozumie zależność między stroną czynną i bierną 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje dopełnienia wyrażone czasownikiem w bezokoliczniku określa formę dopełnienia w zdaniach twierdzących 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			czasownika a funkcją dopełnienia	i przeczących • celowo i funkcjonalnie wykorzystuje dopełnienia w swoich wypowiedziach	
„Różne miejsca odwiedzamy i atrakcje przedstawiamy”. Rodzaje okoliczników	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu okoliczniki czasu, miejsca i sposobu zna funkcję składniową okoliczników 	<ul style="list-style-type: none"> buduje poprawne związki wyrazowe z okolicznikami wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu okoliczniki celu i przyczyny nazywa części mowy, którymi wyrażone są okoliczniki 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Teatromania receptą na zdania”. Analiza zdania pojedynczego	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedzeniach (<i>podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik</i>) przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określone i określające wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy używa ze zrozumieniem pojęć <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, okolicznik, dopełnienie</i> podczas analizy składniowej zdania 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu przedstawia oryginalne wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę budowy zdania pojedynczego
„Na ekranie – zdanie”. Zdania podrzędnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędnie złożone</i> ze zdań pojedynczych tworzy zdania podrzędnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędnie złożone</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiadają zdania 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach podrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone odpowiednio do przyjętego celu 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		podrzędne		<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie złożone w swoich wypowiedziach 	
„Melomani są wzywani”. Zdania współrzędnie i podrzędnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdania współrzędnie złożone zna najczęściej używane spójniki w zdaniach współrzędnie złożonych rozpoznaje zdania podrzędnie złożone 	<ul style="list-style-type: none"> zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach podrzędnie złożonych, używając wykresów stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań złożonych różnego typu 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania złożone na zdania pojedyncze odpowiednio do przyjętego celu funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie i podrzędnie złożone różnego typu zapisuje zdania złożone zgodnie z zasadami interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Osobę, którą lubię, poślubił...” Zdanie podrzędne przydawkowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne przydawkowe</i> zapisuje zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne przydawkowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne przydawkowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdania podrzędne przydawkowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym przydawkowym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym przydawkowym funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne przydawkowe w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym przydawkowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Co o tym sądzisz? Jakie masz zdanie? Zróbmy wstępne rozpoznanie”. Zdania dopełnieniowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne dopełnieniowe</i> zapisuje zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne dopełnieniowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne dopełnieniowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym dopełnieniowym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym dopełnieniowym funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym dopełnieniowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„W odległym świecie wiedzę znajdziecie”. Zdania podrzędne okolicznikowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne okolicznikowe</i> zna rodzaje zdań okolicznikowych zapisuje zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne okolicznikowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne okolicznikowe 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych tworzy zdania podrzędne okolicznikowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym okolicznikowym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym okolicznikowym funkcjonalnie tworzy różne rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym okolicznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Przysłowie ci podpowie”. Zdanie podrzędne podmiotowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne podmiotowe</i> zapisuje zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne podmiotowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne podmiotowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdania podrzędne podmiotowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym podmiotowym funkcjonalnie tworzy 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym podmiotowym w swoich wypowiedziach ustnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			podmiotowym	zдания podrzędne podmiotowe w swoich wypowiedziach	i pisemnych
„Jest taki, że aż dech zapiera...”, Zdanie podrzędne orzecznikowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie podrzędne orzecznikowe</i> zapisuje zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne orzecznikowe</i> na przykładach wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne orzecznikowe 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdania podrzędne orzecznikowe stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym orzecznikowym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym orzecznikowym funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne orzecznikowe w swoich wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym orzecznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„I łaciate, i kudłate, pręgowane i skrzydlate...”. Zasady użycia znaków interpunkcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje funkcjonalnie kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzeń • zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym oraz złożonym i stara się je stosować • dostrzega trudności w zakresie użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym • stara się stosować zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stawia przecinki w zdaniach pojedynczych i złożonych • stosuje zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa dwukropka, nawiasu i cudzysłowu 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo wykorzystuje w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzeń • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat różnych funkcji nawiasu, dwukropka i cudzysłowu • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat użycia przecinków w zdaniach pojedynczych i złożonych
Rozdział 4. Piękno uchwycone					
„Pomiędzy nocą a dniem, pomiędzy jawą a snem”. Jerzy Harasymowicz <i>W marcu nad</i>	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza epitety z wiersza • wyszukuje porównania dotyczące zwierząt • zna pojęcie <i>obrazpoetycki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy krajobrazu z wiersza • wskazuje przenośnie mające charakter ożywienia 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły kolejnym zwrotkom wiersza • objaśnia znaczenie przenośni • rozumie wpływ środków 	<ul style="list-style-type: none"> • wybiera epitety najlepiej oddające istotę opisywanych obiektów • podpisuje ilustracje trafnie dobranymi metaforami 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje tekst na poziomie metaforycznym • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<i>ranem</i>		<ul style="list-style-type: none"> określa cechy obrazu poetyckiego 	językowych na charakter obrazu poetyckiego	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>obrazpoetycki</i> w odniesieniu do omawianego tekstu 	stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza
„Wkroczyć w językowy świat ze słownikiem za pan brat”. Słownik poprawnej polszczyzny	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie korzysta z informacji zawartych w słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego oraz wyrazów bliskoznacznych zna funkcję słownika poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika wyrazów obcych zna budowę słownika poprawnej polszczyzny wyszukuje hasła w słowniku poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny wykorzystuje treści słownikowe do wykonania ćwiczeń 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z różnych typów słowników – odpowiednio do potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny, korzystając swobodnie ze skrótów, odsyłaczy i innych informacji
„Oryginalne obrazy malarza oryginała”. Bożena Fabiani <i>Mojegawędy sztuce</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> zaznacza na osi czasu okres życia artysty nazywa swoje reakcje odbiorcze dotyczące dzieł malarskich rozpoznaje w tekście zgrubienia wyszukuje w tekście informacje pozwalające naszkicować postać 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza z tekstu fakty dotyczące życia i twórczości malarza przedstawia swoją opinię na temat prezentowanych dzieł malarskich wie, jaka jest funkcja zgrubień funkcjonalnie przekształca tekst 	<ul style="list-style-type: none"> określa stanowisko autorki wobec dzieł malarza wyraża swoje zdanie na temat opinii o dziełach malarza zaprezentowanej w tekście omawia pojęcie <i>zgrubienie</i>, odwołując się do przykładów z tekstu dostrzega elementy karykaturalne w dziele malarskim 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście wyrazy oceniające używa ze zrozumieniem wyrazów <i>subiektywny</i>, <i>obiektywny</i>, <i>pejoratywny</i> przytacza z tekstu słowa wyrażające negatywne emocje 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinię na temat dzieła sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska objaśnia na podstawie informacji w przypisach funkcje karykatury i groteski twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat różnych form

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					ekspresji słownej
„Do ćwiczenia języka dobra jest fonetyka”. Powtórzenie wiadomości o głoskach i literach	<ul style="list-style-type: none"> dzieli wyrazy na głoski i litery wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce odróżnia spółgłoski od samogłosek 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek rozpoznaje spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz twarde i miękkie 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w wyrazach użytych w ćwiczeniach poprawnie zapisuje wyrazy z podanymi grupami samogłosek i spółgłosek 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat liter i głosek w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek i liter w różnych sytuacjach problemowych
„Czarodzieje pędzla i pióra”. Rady dla opisujących obraz. Paul Cézanne <i>Martwa natura z jabłkami i pomarańczami</i>	<ul style="list-style-type: none"> ogląda uważnie reprodukcje obrazów zamieszczone w podręczniku wie, co przedstawia martwa natura podaje podstawowe informacje na temat obrazu przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje opis obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i nazywa najbardziej widoczne elementy obrazów wyraża opinię na temat dzieła malarskiego redaguje opis obrazu, korzystając z rad w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje elementy kompozycji nawiązujące do kształtu wybranych brył geometrycznych używa ze zrozumieniem sformułowań dotyczących techniki malarskiej redaguje opis obrazu, stosując różnorodne środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje elementy obrazu ukazane w technice malarskiej i fotograficznej formułuje wypowiedź w funkcji perswazyjnej, zachęcającą do zakupu dzieła redaguje rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych zróżnicowanym słownictwem o funkcji oceniającej
„Słowem malowane”. Maria	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w wierszu epitety oddziałujące na 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w utworze wyrazy związane 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję uosobień użytych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje znaczenie przenośnych określeń 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tekst na poziomie metaforycznym

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Pawlikowska-Jasnorzevska <i>Olejne jabłko</i>	<ul style="list-style-type: none"> zmysł wzroku określa sytuację liryczną w wierszu redaguje zaproszenie na wernisaż 	<ul style="list-style-type: none"> tematycznie z malarstwem określa emocje osoby mówiącej 	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje różne środki wyrazu do właściwych dziedzin sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje dzieło poetyckie z malarskim, wskazuje podobieństwa i różnice 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza przedstawia w oryginalny sposób różnice między różnymi tekstami kultury
„Miauczy, świszczy i zgrzyta? Na wesoło o tym, co w domu słychać”. Oznaczanie głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, dźwięcznymi i bezdźwięcznymi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie oznacza wszystkie głoski miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych
„Dźwięki, brzdęki, komfort maleńki”. Głoski ustne	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>głoskiustne</i> i <i>głoskinosowe</i> podaje przykłady głosek 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia głoski ustne od nosowych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje większość wyrazów zawierających głoski ustne 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat głosek ustnych 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
i nosowe	ustnych i nosowych		i nosowe	i nosowych w swoich wypowiedziach	ustnych i nosowych w różnych sytuacjach problemowych
„Sensacje i komplikacje”. Pisownia połączeń wyrazowych <i>en, em, on, om</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z połączeniami literowymi <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i>, stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje połączenia literowe <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i>
„Impresja na temat wdzięku”. Tadeusz Kubiak <i>W stroju z mgły</i>	<ul style="list-style-type: none"> omawia wrażenia czytelnicze po lekturze wiersza wskazuje w wierszu nawiązanie do innego utworu poetyckiego ogląda uważnie reprodukcje obrazów Edwarda Degasa wie, jakie utwory zalicza się do liryki 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sytuację przedstawioną w wierszu wskazuje obraz, do którego mogą nawiązywać słowa wiersza i uzasadnia swój wybór wie, na czym polega przerzutnia opisuje nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki poetyckie użyte w opisie tancerki opisuje obraz z punktu widzenia młodego odbiorcy wyszukuje przerzutnie w tekście omawia rymy w wierszu, objaśnia, na czym polega ich oryginalność 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenie metafory opisuje obraz z punktu widzenia przewodnika muzealnego przedstawia skojarzenia wywołane środkami poetyckimi określa wpływ przerzutni na rytm utworu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tekst na poziomie metaforycznym funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza wypowiada się na temat tekstu, swobodnie odwołując się do

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					kontekstów kulturowych
„Żyj jak pies z kotem czy gruchają jak gołąbki”. Pisownia zakończeniami -ę, -em, -q, -om	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z zakończeniami -ę, -em, -q, -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami -ę, -em, -q, -om 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami -ę, -em, -q, -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami -ę, -em, -q, -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń -ę, -em, -q, -om
„Mazur z przytupem miał wzięcie, kilka słów o akcencie”. Akcent wyrazowy i zdaniowy	<ul style="list-style-type: none"> dzieli wyraz na sylaby prawidłowo akcentuje wyrazy ze stałym akcentem 	<ul style="list-style-type: none"> wie, czym jest akcent wyrazowy określa funkcję akcentu zdaniowego 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje większość wyrazów stosuje w wypowiedzi właściwą intonację zdaniową 	<ul style="list-style-type: none"> prawidłowo akcentuje wyrazy funkcjonalnie używa akcentu zdaniowego do wyeksponowania znaczeń wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat akcentu wyrazowego i zdaniowego w swoich wypowiedziach ustnych
„Lubię popatrzeć sobie na czas, co gdzieś już pobiegł...”. Joanna Pollakówna <i>Stare fotografie</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zdjęcie stanowiące najlepszą ilustrację tekstu wymyśla i zapisuje dialog, który mogły prowadzić bohaterki wiersza zna funkcję pytania retorycznego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje okoliczności wypowiedzi osoby mówiącej określa nastrój bohaterki wiersza ustala, czego dotyczą pytania postawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> przycacza przenośnie obrazujące upływ czasu wyraża opinię na temat fotografii jako dzieła sztuki odpowiada na pytania z tekstu ocenia elementy istotne podczas fotografowania artystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia refleksje związane z wierszem dostrzega artystyczną kreację w fotografii dostrzega retoryczny charakter pytań z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tekst na poziomie metaforycznym funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza wyraża opinię na temat fotografii jako dziedziny

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Jajko z bajkową niespodzianką”. Andrew Fusek Peters, <i>Agenci na deskorolkach. Nie byle co!</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> ogląda zdjęcie Jajka Konwaliowego i czyta informacje na temat jego twórcy wyszukuje w tekście wszystkie rzeczowniki nazywające klejnot relacjonuje zdarzenia dotyczące kradzieży klejnotu zna cechy powieści sensacyjnej i kryminalnej 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje Jajko Konwaliowe przedstawione na ilustracji rozumie, że słowa mogą wyrażać emocjonalny stosunek mówiącego do opisywanych rzeczy, czynności itp. rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie wyrażeń omownych objaśnia, w jaki sposób oszukano przestępcę 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w opisie przedmiotu informacje z tekstu określa, które rzeczowniki z tekstu mają pozytywne, a które negatywne znaczenie wskazuje informacje pochodzące spoza zamieszczonego fragmentu tekstu wyraża opinię na temat skuteczności działania bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego jajko Fabergé uznaje się za dzieło sztuki rozpoznaje nacechowanie dodatnie i ujemne wyrazów, wskazuje znaczenia neutralne określa motywy działania wybranych bohaterów dostrzega i omawia elementy humorystyczne w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje bezbłędny językowo opis przedmiotu – oryginalny pod względem treści i stylu twórczo i funkcjonalnie stosuje słownictwo nacechowane emocjonalnie
„Rozbite sejfy, skradzione dzieła”. Pisownia przedrostków	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy zawierające przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przedrostków korzysta ze słownika 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące pisowni przedrostków i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni przedrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przedrostków

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	ortograficznego				
„Muzyka słowami zagrana”. Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz – Księga IV</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • czyta tekst i przypisy • wymienia bohaterów • wskazuje słowa pełniące funkcję refrenu • zapoznaje się z pojęciami: <i>instrumentacja głoskowa, wyliczenie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu • przedstawia <i>Wojskiego</i> • wymienia wyrazy dźwiękonaśladowcze • opisuje instrument <i>Wojskiego</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście potrzebne informacje • charakteryzuje <i>Wojskiego</i> • wskazuje instrumentację głoskową i wyliczenie • wymienia środki językowe służące do opisu gry na rogu 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuację ukazaną we fragmencie • ocenia umiejętności <i>Wojskiego</i> • określa funkcje środków stylistycznych użytych we fragmencie epepei 	<ul style="list-style-type: none"> • wzorcowo prezentuje tekst głosowo, uwzględniając przerzutnie • interpretuje tekst, wykorzystując wnioski z analizy utworu
Rozdział 5. Czas relaksu					
„Pod piracką banderą”. Robert Louis Stevenson, <i>Wypaskarbów</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących treści tekstu • opisuje Wyspę Skarbów • redaguje krótki list w imieniu kapitana statku • wie, co jest tematem powieści przygodowej • określa typ narratora występującego we fragmencie powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu • wyjaśnia, jakie wrażenie wywarła Wyspa Skarbów na bohaterach tekstu • wzbogaca treść listu o relację z wydarzeń rozgrywających się u brzegów wyspy • identyfikuje utwór jako powieść przygodową 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza na podstawie tekstu mapę Wyspy Skarbów • wymyśla ofertę atrakcji turystycznych Wyspy Skarbów • prezentuje bohatera w formie zapisów na karcie postaci gry komputerowej • wie, czym charakteryzują się utwory zaliczane do epiki 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje różne znaczenia słowa <i>skarb</i> • określa oczekiwania bohaterów związane z wizytą na wyspie • opisuje emocje i uczucia jednego z bohaterów • ocenia akcję utworu i uzasadnia swoje zdanie 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie i funkcjonalnie posługuje się związkami frazeologicznymi w opisie emocji bohatera utworu • wykonuje oryginalny pod względem treści plakat odnoszący się do problemu piractwa internetowego • opracowuje prezentację na temat motywu poszukiwania skarbów, cechującą się oryginalnością formy

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					i bogactwem treści
„Wielkie bitwy, zwycięscy dowódcy”. Pisownia przyrostków	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy zawierające przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przyrostków korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące pisowni przyrostków i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni przyrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przyrostków
„Ciemna i jasna strona Mocy”. George Lucas, <i>Gwiezdnowojny: część IV – Nowanadzieja</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> czyta fragment powieści, przypisy oraz informacje na temat serii filmów <i>Gwiezdnowojny</i> prezentuje główną bohaterkę i opowiada o okolicznościach jej pojmania wyjaśnia, kim byli rycerze Jedi wymienia elementy świata przedstawionego pozwalające zaliczyć utwór do gatunku s.f. 	<ul style="list-style-type: none"> zna cechy filmu kultowego rozpoznaje i nazywa cechy charakteru bohaterki tekstu dostrzega kontrastowe zestawienie postaci w utworze wie, co obejmuje scena filmowa 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza losy Republiki w formie tytułów rozdziałów kroniki opisuje bohatera reprezentującego siły zła redaguje notatki prasowe na temat katastrofy statku powietrznego obmyśla ujęcia do sceny bitwy kosmicznej 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>filmkultowy</i> w odniesieniu do <i>Gwiezdnychwojen</i> opracowuje tekst informacyjny spełniający funkcję napisów wstępnych do filmu określa znaczenie i rolę Czarnego Lorda w przebiegu akcji wskazuje plan filmowy adekwatny do ukazania fragmentu bitwy 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę o sztuce filmowej w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów
„Wśród wyrazów	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> dopasowuje do podanych 	<ul style="list-style-type: none"> używa wyrazów i określi 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
gości nie tylko wartości”. Wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne	bliskoznaczne i przeciwstawne	wyrazów oraz związków wyrazowych synonimy i antonimy	synonimicznych w różnych sytuacjach komunikacyjnych	w swoich wypowiedziach synonimy i antonimy	wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat podobieństw i różnic znaczeniowych wyrazów
„Na srebrnych ekranach”. Marcin Kalita, <i>Aktorzylecą ludzkie dusze</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje notatkę ze strony internetowej do uzyskania informacji o serialu rozpoznaje komizm w wypowiedziach serialowych bohaterów czyta wywiad z aktorką telewizyjną wie, czym jest talk-show 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jakie filmy zaliczane są do kina familijnego wie, na czym polega i z czego wynika komizm słowny w wypowiedziach postaci filmowych określa tematykę wywiadu prezentuje opinię bohaterki wywiadu na temat aktorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę serialu objaśnia elementy komizmu słownego w wypowiedziach postaci dostrzega zróżnicowanie pytań występujących w wywiadzie wyraża własną opinię na temat aktorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>kinofamilijne</i> w odniesieniu do serialu <i>Rodzinazastępcza</i> odtworzy humorystyczne wypowiedzi dialogowe postaci w szerszym kontekście sytuacyjnym określa cel dziennikarza przeprowadzającego wywiad formułuje własne pytania do wywiadu z aktorką 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat przekazów audiowizualnych w wypowiedziach na temat problematyki tekstu
„Zrobić minę na widok miny”. Wyrazy wieloznaczne	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy wieloznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różne znaczenia wyrazów wieloznacznych 	<ul style="list-style-type: none"> używa wyrazów wieloznacznych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy wieloznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat wyrazów wieloznacznych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W oparach absurdu i wyobraźni”. Konstanty Ildefons Gałczyński, <i>Teatrzyk Zielona Gęś</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia swoje reakcje odbiorcze związane z lekturą sztuki • podaje imiona postaci • podaje skojarzenia i związki wyrazowe ze słowem <i>osiół</i> • wie, czym jest kabaret 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje główne wydarzenie w prezentowanej scenie • wskazuje elementy świadczące o funkcji scenicznej tekstu • rozpoznaje cechy przypisane postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego • zna podstawowe informacje na temat <i>Teatrzyku „Zielona Gęś”</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje fragment wypowiedzi bohatera pod kątem poprawności językowej • przedstawia reakcje bohaterów sztuki • wyciąga wnioski na temat ukształtowania postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego • wskazuje elementy humorystyczne w sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje znaczenie imion bohaterów sztuki • objaśnia absurdalność wybranej sceny • wskazuje element satyryczny w sztuce • wyjaśnia wpływ środków językowych na przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje scenariusz inscenizacji sztuki <i>Teatrzyku „Zielona Gęś”</i> – oryginalny pod względem treści i stylu • objaśnia na podstawie informacji w <i>Słowniczku</i> funkcje satyry w utworze K.I. Gałczyńskiego
„W słowach emocji szuka – trudna to sztuka”. Wyrazy nacechowane emocjonalnie	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyrazy wartościujące pozytywnie i negatywnie • zna pojęcia <i>zgrubienie</i> i <i>zdrobnienie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia w tekście • tworzy zdrobnienia i zgrubienia 	<ul style="list-style-type: none"> • zna funkcję zdrobnień, zgrubień oraz innych słów wartościujących emocjonalnie • podaje wyrazy bliskoznaczne nacechowane emocjonalnie 	<ul style="list-style-type: none"> • używa zdrobnień, zgrubień oraz wyrazów nacechowanych emocjonalnie odpowiednio do przyjętego celu wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słowne
„Kim będziesz i co zrobisz, kiedy kości się potoczą?”. Rady dla dyskutujących.	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje bohaterów realistycznych • rozpoznaje świat realistyczny i fantastyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • określa charakter i rolę wszystkich postaci w powieści • objaśnia sposób zmiany 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterkę w formie karty postaci w grze • wykorzystuje informacje 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza notatkę encyklopedyczną na temat jednej z postaci • odróżnia wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane,

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Kazimierz Szymeczko, <i>Czworo i kości</i> (fragmenty)	w powieści <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o wydarzeniach • czyta rady dla dyskutujących • bierze udział w dyskusji 	charakteru świata przedstawionego <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje gatunek literacki, do którego nawiązuje fabuła przedstawionej gry • rozpoznaje zwroty charakterystyczne dla różnych elementów dyskusji • formułuje poprawnie zbudowane argumenty w dyskusji 	o RPG w analizie świata przedstawionego utworu <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy fabuły nawiązujące do literatury fantasy • wyraża opinię na temat RPG • formułuje właściwe kontrargumenty 	zaplanowane w grze od spontanicznych <ul style="list-style-type: none"> • określa rolę bohaterów w rozwoju akcji • posługuje się ze zrozumieniem słowem <i>dezaprobata</i> • przestrzega wszystkich zasad kultury dyskusji 	twórcze uwagi <ul style="list-style-type: none"> • wyraża opinię na temat wartości gier komputerowych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska